

Beavdegirji 1/2016

Sámi Giellagáldu davvisámegiela giellajuogusčoahkkinn 1/2016

Áigi: 13.-14.4 2016

13.4.2016 diibmu 9.20-16.45

14.4.2016 diibmu 8.30-16.00

Báiki: Guovdageaidnu, Diehtosiida

Báikki nalde/eret:

Lahtut:

Ruotta:

Marit Anne Allas

Per Stefan Labba

Norga:

Rávdná Turi Henriksen

Berit Anne Baal Bals

Suopma:

Kaarina Vuolab-Lohi

Marjaana Aikio

Várrelahtut:

Ruotta:

~~Helena Omma~~

~~Miliana Bær~~

Norga:

~~Ritva Nystad~~

~~Trond Are Anti~~

Suopma:

~~Sierge Rasmus~~

~~Ellen Pautamo~~

Giellagáldu:

Marko Marjomaa

Giellabargit:

Marja Partapuoli

Bigga-Helena Magga

Maret Laila Anti

001/16 Čoahkkima rahpan

Marko Marjomaa rahpá čoahkkima 9.20 Norgga áigge.

002/16 Lágalašvuoda ja mearridanválddi dohkkeheapmi

Bargoortnega § 26 mielde galget čoahkkinnbovdehus, áššelistu ja áššebáhpirat sáddejuvvot golbma vahku ovdal čoahkkima. Sámi Giellagáldu bargoortnega § 32 mielde lea giellajuhkosis

mearridanváiđi go unnimus bealli lahtuin leat čoahkkimis ja jus lea unnimusat okta ovddasteaddji sihke Norggas, Ruotas ja Suomas.

Mearrádus: Čoahkkinbovdehus- ja áššebáhpirat leat sáddejuvvon šleađgapoasta mielde 23.3.2016. Čoahkkin lea lágalaš ja čoahkkimis lea mearridanváiđi.

003/16 Beavdegirjedárkkisteddjiid ja jienaid rehkenastiid välljen

Mearrádus: Beavdegirjedárkkisteaddjin ja jienaidrehkenastin välljejuvvuiga: Kaarina Vuolab-Lohi ja Per Stefan Labba.

004/16 Áššelisttu dohkkeheapmi

005/15	Konstitueren - Giellajuhkosa ságadoalli ja várreságadoalli välljen
006/15	Riektačállinrávagirjji gieđahallan
005/16	Riikkavulošvuodasániid ráhkadeami vuogádaga dohkkeheapmi
006/16	Dearvvašvuhtasániid dohkkeheapmi
007/16	Dihtor- ja mobiilateknihkkasániid dohkkeheapmi
008/16	Čuovvovaš čoahkkimat
009/16	Eará ovdanboahtti áššit
010/16	Almmuhanáššit
011/16	Čoahkkima loahpaheapmi

Mearrádus: Áššelistu ja gieđahallanortnet dohkkehuvvui.

005/15 Konstitueren - Giellajuhkosa ságadoalli ja várreságadoalli välljen

SáFá2 prošeakta lei ovttasbargoprošeakta Sámedikkiid gaska mii konkrehta álggahii Sámi Giellagáldu. Dát prošeaktaáigodat álggii 01.01.2013 ja dan áigodahkii välljejedje Sámedikkiit lahtuid giellajuhkosiidda. Dáid mandáhta nogai dalle go prošeakta loahpahuvvui, 30.06.2014, muhto SPR mearridii guhkidit mandáhta 31.12.2014 rádjai, dáinna ákkain ahte eai háliidan loahpahit Sámedikkiid giellaovttasbarggu vaikko vel ovttasbargoprošeaktaáigodat nogaige.

Giellagáldu prošeakta álggahuvvui 01.08.2015, ja prošeakta bistá 31.05.2018. Dán áigodagas lea ođđa mandáhtaáigodat. Vuosttaš čoahkkimis galgá välljet ságadoalli ja várreságadoalli. Ságadoalli ja várreságadoalli ferteba leahkit fásta lahtut, ja ságadoalli ja várreságadoalli eaba sáhte boahtit seamma riikkas, bargoortnega § 9 mielde.

Gielajuogus sirdidii čoahkkimisttis Gironis 9.-10.12.2015 konstituere ma čuovvovaš čoahkkimii danin, ahte Suoma beale lahtuid mandáhta lei fámus dan jagi lohppii. Suoma sámedikki giellajuhkosa ođđa lahtut välljejuvvot sámedikki vuosttas dievasčoahkkimis jagi 2016 álgobeale.

Mearrádus: Berit Anne Bals Baal välljejuvvo ságadoallin ja Marit Anne Allas välljejuvvo várreságadoallin. Ovttajienalas mearradusat.

006/15 Riektačállinrávagirjji gieđahallan

Giellajuogus gieđahalai Riektačállinrávagirjji čoahkkimisttis 11.-12.12.2015 Gironis ja mearridii čuovvovačča:

Sámi Giellagáldu davvisámegiela giellajuogus lea guorahallan Riektačállinrávagirjji ja buktán rievadanárvalusaid. ASS|sáddejuvvo ruovttoluotta Norgga Sámediggái, Riektačállinrávagirjji dohkkehuvvo dasto go giellajuhkosa rávvagat leat váldon vuhtii.

Sámi giellagáldu hálddahus dárkkista divodemiid ja buktá giellajuhkosii dohkeheapmái.

Sámi Giellagáldu fuomášuhtta lahtuid ahte galggašedje geahččat dušše kommentáraid áššedokumeanttas. Dát mii ii leat kommenterejuvvon lea juo dohkkehuvvon ovddit čoahkkimis.

Hálddahus lea gieđahallan Riektačállinrávagirjji ja geahččan makkár sisdollui gullelaš rievadanevttohusat leat váldojuvvon vuhtii.

Nils Øivind Helander ja Maret Eira Gaino muitaleaba riektačállinrávagirjji birra, ja movt leat vuoruhan go leat geahččan kommentáraid.

Giellajuogus gieđahallá Riektačállinrávagirjji hálddahusa merkejumiid ja statistihka (sáddejuvvon 14-03-14) vuođul ja jogo dohkkeha dehe hilgu girjji.

Mearráduš: Riektačállinrávagirjji dohkkehuvvo. Giellajuogus bivdá ahte galgá leat vejolaš rievdadit ja lasihit interneahtagirjji sisdollui. Čállinrávagirjji lea ealli girjji. Giellajuogus bivdá girjji čállinmeahttahusaid dárkkistit ovdal almmuheami.

005/16 Riikkavulošvuodanamahusaid/stáhtaborgárvuodanamahusaid ráhkadeami vuogádaga dohkeheapmi

Sámi giellagáldu lea normeren riikkasániid 2014:s: beavdegirji 01.12.2014, beavdegirji 30.-31.10.2014, beavdegirji 28.05.2014. Orui dan dihte maiddá lunddolaš normeret vuogádaga, mainna riikkavulošvuodasániid ráhkaduvvojit. Hálddahus lea čohkken riikkavulošvuodasániid ja bidjan daid TearbmaWikii. Sáni leat gávdnomis TearbmaWikis:

<http://gtsvn.uit.no/termwiki/index.php/Collection:riikkavulo%C5%A1vuohhta>

Riikkavulošvuodasániid duogáš:

riikkavulošvuohhta, stáhtaborgárvuohhta – kansalaisuus S, medborgarskap R, statsborgerskap N
čearddalašvuohhta – kansallisuus S, nationalitet R, nasjonalitet N

Sátni riikkavulošvuohhta oaivvilda olbmo, gii orru dihto riikkas ja sus leat stáhtas ja servogas vuoigatvuodat dan riikii. Omd. Suoma riikkavuloš olmmoš lea suomelaš.

Čearddalašvuodain oaivvildit gullelašvuoda muhtin čerdii dahje álbmogii, dihto giella- dahje kulturoktavuhtii. Omd. sápmelaš.

Muhtin riikkain leat mángga čearddalašvuoda, muhto buohkain lea seamma riikkavulošvuoha.

Omd. Suomas leat gárjillaččat, savolačča, sápmelaččat, muhto buohkat leat suomelaččat nappo sis lea Suoma riikkavulošvuoha.

Ruoṭagillii nationalitet lea čearddalašvuoha, ja medborgarskap lea riikkavulošvuoha. Dárogillii čearddalašvuoha lea nasjonalitet ja riikkavulošvuoha statsborgerskap.

Omd. báhtareddjiid oktavuodas hupmat riikkavulošvuodas, danin ahte mitalit guđe riikkas sii leat eret, muhto eat sirre, man čerdii sii gullet.

RÁVVAGAT MOVT ČÁLLIT RIIKKAVULOŠVUOĐA NAMAUSAID

- Riikkavulošvuodanamahusaid galgá čállit unna álgobustávain, omd. norgalaš. (Riikkaid namaid galgá čállit stuorra álgobustávain.)
- Váldonjuolggadus lea ahte riikkanammii laktojuvvo -laš geažus.
Moldova – moldovalaš
Egypta – egyptalaš
Irak - iraklaš
Israel – israellaš
Chad – chadlaš
Kypros - kyproslaš
Myanmar – myanmarlaš
- Ruotta, Suopma ja Ruošša leat spiehkastagat:
Ruotta – ruottelaš
Suopma – suomelaš
Ruošša - ruošša dahje ruoššalaš
- Go riikka namma lea mánggaidlogus, riikkavulošvuoda namahus čállo ná:
Maledivat - maledivalaš
Seychellat - seychellalaš
Komorat - komorlaš

Filipiinnat - filipiinnalaš
Filipinat - filipinalaš

FUOM: Filipiinnat/Filipinat leat bálddalas hámit

- Riikkanamat main lea -eana(n) vuodđooassin, galgá riikkavulošvuodas vuodđooassi leat - eatnanlaš
Estteeana(n) - estteeatnanlaš / esttelaš
Thaieana(n) - thaieatnanlaš
- Go namma nohká suolu-sátnái, mii lea mánggaidlogus, de lea riikkavulošvuoda namahusas suolu-sátni suolohas-hámis. Álgu-diehtovuodus čilgejuvvo ahte suolohas lea “(...)olmmoš guhte ássá sullos”
Salomonsullot – salomonsuolohas
Marshallsullot – marshallsuolohas
- Go riikkanamas lea goallossáhcu, de dat guđđojuvvo eret riikkavulošvuoda namain.

Vilges-Ruošša - vilgesruoššalaš / vilgesruošša
Ekváhtor-Guinea – ekváhtorguinealaš
Ođđa-Selánda - ođđaselándalaš
Gaska-Afrihká – gaskaafrihkálaš

- Go riikkanamahusain lea almmiguovllu, riikkavulošvuoda namahussii ii galgga leat sáhcun.
Lulli-Afrihká - lulliafrihkálaš
Mátta-Afrihká - máttafrihkálaš
Oarje-Afrihká - oarjeafrihkálaš
- Go riikkanamas leat máŋgga oasi, de čállojuvvojit oktii.
Saint Vincent ja Grenadiinnat - saintvincentlaš / saintvincentgrenadiinnalaš
El salvador – elsalvadorlaš

Mearrádus:

Giellajuogus dohkkeha riikkavulošvuoda ráhkadeami vuogádaga.

Riikkavulošvuodalistu ráhkaduvvo daid njuolgadusaid mielde, ja hálddahuš buktá riikkavulošvuodalisttu boahtte čoačkimii.

006/16 Dearvvašvuodatearpmat dohkkeheapmi

Dearvvasvuodatearpmat leat anatomii- ja dearvvašvuodatearpmat. Daid earpmat lea Sámi Giellagáldu ráhkadan dan maŋŋilgo giellabalvalussii bohtet dat gažaldahkan. Pekka Sammallahti lea fágalačat veahkehan hálddahuš bargiid. Dakkát earpmat leat merkejuvvon PS:n.

Mearrádus: Earpmat dohkkehuvvojit, earret go inkontinensatearpmat. Hálddahuš dárkkista definišuvnnaid fagaolbmuiquin. Giellajuogus geahčada daid boahtte čoačkimis.

007/16 Dihtor- ja mobiilateknihkasániid dohkkeheapmi

Hálddahuš lea čohkken dihtor- ja mobiilasániid, eanáš dain leat sáni, maid olbmot leat jearran Giellagáldu giellarávenbalvalusas.

Mearrádus: Giellajuogus gieđahalai ja dohkkehii vihtta vuosttaš sáni. Loahpat gieđahallojuvvojit čuovvovaš čoačkimis.

008/16 Čuovvovaš čoačkimat

Bargoortnega mielde vuosttaš čoačkimis sohppojuvvo unnimustá guokte čuovvovaš čoačkináiggi.

Mearrádus: Sohppojuvvui guovtti čuovvovaš čoačkima áiggit:

24.-25.5.2016 Heahtta

29.-30.9.2016 Jáhkámáhkke

009/16 Eará ovdanboahhti áššit

- Sámi giellalávdegotti dokumeanttat leat Norgga Sámedikkis. Giellajuogus atná dehálažžan oažžut gihtii ovdalaš mearrádusaid ja tearbmalisttuid, maid Sámi giellaráđđi ja Sámi giellalávdegoddi leat dahkan. Giellajuogus bivdá ahte Sámediggi lágida daid giellajuhkosii farggamusat.

010/16 Almmuhanáššit

Eai lean almmuhanáššit.

011/16 Čoahkkima loahpaheapmi

Mearráduš: Čoahkkin loahpahuuvvui diibmu 16.00.

Ságadoalli Berit Anne Bals Baal

Čállu Marja Partapuoli

Beavdegirjedárkkisteaddji

Beavdegirjedárkkisteaddji

Kaarina Vuolab-Lohi

Per Stefan Labba